

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
7. APRIL
1993
Letnik XLVIII.
Štev. 14 (2698)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

FPÖ za konfrontacijo

Svobodnjaki krepko računajo na uspeh na naslednjih volitvah v deželni zbor z volilci, ki naj bi jih pridobili z razpihovanjem sovraštva do vsega, kar prihaja s sončne strani Karavank. Koroški klubski predsednik FPÖ Martin Strutz, sekretar deželne stranke Helmut Prasch in deželni poslanec Fritz Schretter so nedavno zahtevali od deželnega glavarja Zernatta, da mora bolj trdo nastopati do Slovenije, ki da mora plačati šolnino za svoje državljane na Koroškem, poleg tega pa tudi 250 milijonov šilingov za elektrano na Golici.

Velikonočno veselje

Po vsem svetu praznujejo kristjani veliko noč, praznik pa ima svoj izvor še v prastarem veku. Praznovanje zmage življenja nad smrtjo pa je ostalo bistvo praznika v vseh časih.

V današnjem svetu ni samoumevno, da lahko praznujemo ob obloženih mizah, v miru in veselju. Tem bolj iskrena je želja, da bi simbolika zmage življenja postala resnica povsod, kjer ljudje trpijo.

Leto dni trpljenja v Bosni

Pred letom je mednarodna skupnost priznala Bosno in Hercegovino kot samostojno državo; prav tako dolgo pa trajajo oboroženi spopadi in streljanje na civiliste. Pred letom dni so začeli z nasilnim etničnim čiščenjem, poboji zaradi pripadnosti tej ali oni narodnosti posiljevanjem žensk, pomori otrok in starcev. Na dnevnem redu je uničevanje kulturnih spomenikov, stanovanjske stavbe so samo še razvaline.

Upanje, da bo mednarodna skupnost zaustavila krvavo vojno, se ni uresničilo. Svetovna politika gleda na Bosno kot na šahovnico, vendar pozablja, da ima vojna drugačna pravila kot politična igra. Nacionalizem je živ po vsej Evropi.

Bosna se zdi kot človeški laboratorij, kjer lahko teoretiki preizkušajo, kaj se zgodi z večnacionalno državo, kjer se narodi ne čutijo enakopravne. Načrt Vancea in Owna pa je v tej luči projekt za izbrisane nezaželenega naroda v Evropi ne, pa možnost rešitve. Vsaj milijon Muslimanov je v eksilu, ostale preganjajo v geta.

O dvojezičnih vrtcih na seji sosveta v Celovcu!

Na zahtevo predsednika in podpredsednika sosveta za slovensko narodno skupnost, dr. Grilca in dr. Sturma, bo sosvet že 14. aprila zasedal v Celovcu na sedežu ZSO. Vzrok hitrega sklica seje je napovedana novelizacija deželnega zakona o otroškem varstvu. Sosvet je že leta 1990 soglasno sprejel sklep glede ureditve dvojezičnih otroških vrtcev. S tem sklepom predlaga, naj bi dežela uvedla dvojezične otroške vrtce na območju veljavnosti dvojezičnega šolstva, kjer pouk dejansko poteka dvojezično in če se pri-

javi najmanj 5 otrok. Ko je dežela leta 1990 oz. 1992 novelirala zakon o otroškem varstvu, so politiki obljubili, da bodo pri prihodnji novelizaciji upoštevali tudi omenjeni sklep sosveta. Zdaj dežela ponovno spreminja zakon, njegov osnutek pa ne upošteva zahtev glede dvojezičnega otroškega varstva.

Predvidena novela urejuje deželno podporo za otroške vrtce. Dežela financira otroške vrtce z redno podporo na skupino, poleg tega pa jih je lahko podprla tudi z izrednimi sub-

vencijami. Tiste občine, ki so uvedle dvojezične skupine, so prejete poleg redne deželne podpore še podpora Urada zveznega kanclerja za dvojezično vzgojiteljico. Ker pa so nekatere občine dvojezične vzgojiteljice namestile kot redne in ne kot dodatne, so zanje prejete redno podporo dežele in še podpora Urada zveznega kanclerja, torej precej nad 100% personalnih stroškov.

Z zakonsko novelo bo dežela dodatno podporo dodeljevala le tistim otroškim vrtcem, ki ne prejmejo podpore Urada

zveznega kanclerja. Redno podporo pa bodo prejeli tudi ti.

Dejansko se za dvojezične skupine po izjavah uradnikov ne bo nič spremenilo. Še nadalje bodo prejemale redno deželno podporo in podporo Urada zveznega kanclerja. Izrednih podpor pa ne bodo deležni. Te lahko deželna vlada dodeli namensko na osnovi lastne presoje, v bodoče za nastavitve dodatnih vzgojiteljic v rednih skupinah. To sicer za dvojezične skupine ni katastrofa, spodbuda pa tudi ne.

PREBERITE

- str. 2
Haiderjevi izpadi-komentar
- str. 3
Pogovor z
dr. Petrom
Leuprechtom
- str. 4
Iz ženskega vidika
- str. 5
J. Messner o
čudnem LE-TA
- str. 6,7
Z ženskega izleta
- str. 9
Otroška stran

Vsem našim
bralcem in
prijateljem
voščimo
vesele
velikonočne
praznike!

Uredništvo
in uprava
Slovenskega
vestnika

Prihodnjo
številko našega
lista prejmete
spet v četrtek,
15. aprila.

Bosanski Srbi ne popustijo

Potem ko sta mirovni sporazum o Bosni in Hercegovini podpisala vodji Muslimanov in bosanskih Hrvatov, Alija Izetbegović in Mate Boban, pa je Vodja Srbov Radovan Karadžić brez podpisa zapustil New York, češ da mora o tem odločiti skupščina samozvane republike srbske v Bosni in Hercegovini. Ta se je ob koncu prejšnjega tedna sestala v Bileči in z enim vzdramim glasom podpis gladko odklonila. Karadžić si je pod močnim pritiskom Združenih narodov in pretečo grožnjo severnoatlantske zveze Nato pustil vrata priprta s predlogom, da bi problem mej med kantoni uredili na medsebojnih pogajanjih vseh treh sprtih strani.

Takega predloga Muslimani ne morejo sprejeti. Vendar ne

samo zato, ker se ne marajo pogovarjati s Karadžićem, katerega so že pred časom razglasili za vojnega zločinca, pač pa ne tudi zato, ker bi bili na takih pogajanjih pod pritiskom mnogo močnejših srbskih vojaških sil v podrejenem položaju.

Povečana diplomatska dejavnost zahodnih sil je v zadnjem času vendarle nekoliko zmehčala stanje v vzhodni Bosni. General Morillon je dosel, da v sestradano Srebrenico vendarle prihajajo konvoji tovornjakov s hrano in zdravili, od tam pa odvažajo ranjence, otroke in starce. Evakuacija muslimanskega prebivalstva pa je seveda spet dvorezen meč, saj se za to humanitarno akcijo v bistvu spet skriva etnično čiščenje.

J.R.

Kitajski pregovor pravi: tuli veter skozi grad, bliža se nevihta. Preneseno na Koroško bi se ta pregovor lahko glasil: Haider napada koroške Slovence, bližajo se volitve.

Dejstvo je, da so Haiderjevi svobodnjaki v zadnjih mesecih utrpeli nekaj hudih porazov: ljudska zahteva proti tujcem ni dosegla zaželenega cilja, pomembna skupina okrog Schmidove je izstopila iz stranke, raziskave jav-

KOMENTAR

dr. Marjana Sturma

Haiderjevi izpadi

nega mnenja kažejo, da Haider v avstrijskem merilu ne more več računati z volilnimi prirastki.

Taka situacija Haiderja sila v to, da ponovno uporabi koncept, s katerim je na Koroškem začel svoj uspešen politični pohod: radikalizacija jezika in negativno označevanje „nasprotnika“ po etničnih kriterijih ter obujanje predsodkov. Tudi Haider ve, da od Republike Slovenije ne grozi nikakršna nevarnost, kljub temu pa ustvarja tak vtis. Tudi Haider ve, da je avstrijsko šolstvo odprto tudi za tujce. V evropskem gospodarskem prostoru (EWR) velja prosta izbira delovnega mesta in s tem mora biti seveda tudi šolstvo dostopno za tujce. Tudi Haider ve, da npr. avstrijske zgodovinske knjige obravnavajo prostor bivše avstro-ogrske monarhije in s tem tudi države, ki so danes suverene. Tega nihče ne interpretira v smislu, da bi Avstrija obujala ozemeljske zahteve do teh držav. Zakaj torej taka politika?

V koroških razmerah se je koncept delitve družbe po etničnih kriterijih izkazal kot izredno uspešen koncept nemškega nacionalizma. Samo z etnizacijo družbe je mogoče ustvarjati iracionalne strahove in predsodke. V tem konceptu je tudi zgodovina „etnična“ in s tem lahko polna predsodkov in

strahov.

Pred nekaj leti so nekateri napovedovali, da je čas konfrontacije na Koroškem mimo. Z demokratizacijo Slovenije je odpadel „strah pred komunizmom“ in s tem se bo situacija bistveno spremenila. Zdaj se je izkazalo, da temu ni tako.

Obujanje strahov pred „komunistično“ je bilo prav tako brez osnove kot zdaj pred „nacionalistično slovensko ozemeljsko nevarnostjo“. Politični „sovražnik“ se menja, etnična struktura tega „sovražnika“ pa ostaja ista. Le tako „sovražnik ostane sovražnik“.

Kaj sledi iz tega?

Kdor na Koroškem pristaja na etnični priznavalni princip, pristaja na etnično delitev družbe in s tem tudi na logiko, ki iz tega sledi. To logiko pa obvladuje tisti, ki je močnejši, torej Haider in njegovi. Edinole koncept interkulturalnosti, torej dvo in večjezičnosti brez etničnega priznavalnega principa presega etnično delitev. Učenje jezikov sosedov še ne pomeni priznavanje k tej ali oni narodni skupnosti. Koncept večjezičnosti, odprtosti in interesa za jezikovno in kulturno okolje omogoča sožitje. Kdor pa bo politiko ustvarjal po etničnem priznavalnem principu, bo hote ali ne hote postal kongenialni Haiderjev partner.

Interkulturene koncepcije za uveljavitev človekovih pravic

60 Udeležencev iz 17 evropskih držav je sodelovalo na tridnevem seminarju, ki so se ga udeležili na povabilo Evropskega sveta, Univerze Celovec in Interkulturene mreže. Ta seminar je bil pravzaprav nadaljevanje simpozija ES o interkulturenem učenju v službi človekovih pravic pred letom in pol na univerzi Celovec.

Kot rezultat prvega celovškega srečanja je Evropski svet sklenil izvajanje ukrepov, ki ustvarjajo s konkretnimi projekti in iniciativami zaupanje med različnimi narodnostnimi skupnostmi.

Osrednja točka pravkar minulega seminarja pa so bile predstavitve projektov na področju interkulturene komunikacije in izobraževanja. Udeleženci seminarja iz vzhodnoevropskih držav so še posebej opozorili na negativno vlogo medijev kot propagandnih sredstev v bivši Jugoslaviji. Tak „jezik sovražstva“ je srečati tudi po drugih državah.

Interkultureni projekti na vzgojnem področju postajajo tudi v vzhodnih državah vedno bolj pomemben faktor za preprečevanje oz. preprečevanje pred konflikti, saj odkla-

najo ločevanje po etničnih kriterijih.

Vsi udeleženci so se strinjali v tem, da bo večjezičnost postala v Evropi samoumevnost, to pa se bo moralo odražati tudi v izobraževalnih možnostih.

Za koordinacijo različnih iniciativ bo v Celovcu ustanovljena delovna skupina Interkulturene mreže. Pri etničnih, jezikovnih in kulturnih konfliktih, pri katerih država čisto igra pristransko vlogo, ima Evropski svet pomembno funkcijo. Še posebej interkultureni projekti potrebujejo njegovo zaščito.

Enotna lista protestira

Po objavi osnutka zakona o otroških vrtcih, ki ga je pripravila koroška deželna vlada in v katerem je v 25. členu predvideno črtanje deželne podpore za tiste dvojezične vrtce ali vrtce z dvojezičnimi skupinami, ki jih subvencionira Urad zveznega kanclerja, je odločno protestirala tudi Enotna lista.

Tajnik EL Rudi Vouk in občinski odbornik EL v Železni Kapli Franc Jožef Smrtnik sta na tiskovni konferenci prejšnjo sredo ta osnutek označila za diskriminacijski, saj odteguje pomoč za vzgojo dvojezičnih otrok. To bi znalo pomeniti znatno manjšo pripravljenost občinskih vodstev za ustanavljanje takih vrtcev oz. dvojezičnih otroških skupin. Oba predstavnika EL sta se zavzela za zakon po modelu ureditve, ki velja za področje dvojezičnih ljudskih šol. Posebno problematično je tako odtegovanje deželne pomoči tudi zato, ker subvencije Urada zveznega kanclerja niti niso zakonsko urejene in lahko vsak hip usahnejo.

Vouk in Smrtnik sta tudi ostro kritizirala namestnika deželnega glavarja dr. Ambrozyja, ki je kot pristojni deželni re-

ferent dopustil sporni člen v osnutku, ter zahtevala, da ga

takoj umakne. V primeru, da osnutek ne bo ustrezno korigiran, sta napovedala pritožbo pri zveznem ustavnem sodišču.

J.R.

Tiskovna izjava Strokovnega pedagoškega združenja

In der Angelegenheit Schulleiterbesetzungen an den zweisprachigen Volksschulen in Kärnten stellt die Pädagogische Fachvereinigung / Strokovno pedagoško združenje mit dem Sitz in Klagenfurt fest, daß sich das Amt der Kärntner Landesregierung, Abteilung VI – Schulwesen, bei den Ausschreibungen der schulfesten Leiterstellen an den öffentlichen Pflichtschulen (z. B. Verordnungsblatt des Landesschulrates für Kärnten vom 13. 3. 1992, Nr. 11) nicht an die gesetzlichen Bestimmungen hält.

Ebenso wurden von der Kärntner LRG, Abteilung VI – Schulwesen an etlichen zweisprachigen Volksschulen (z. B. an der zweisprachigen Volksschule Egg/Brdo, wo an allen Schulstufen SchülerInnen zum zweisprachigen Unterricht angemeldet sind) LehrerInnen unter Umgehung der gesetzlichen Bestimmungen zu LeiterInnen bestellt.

Die Kärntner Landesregierung, Abteilung VI – Schulwesen bedient sich gegenüber dem Bundesministerium für Unterricht und Kunst in Wien bei der Vorbereitung für die Beantwortung parlamentarischer Anfragen in der Angelegenheit Schulleiterbesetzung an den zweisprachigen Volksschulen in Kärnten wissentlich falscher Argumentation und ist somit verantwortlich für die falschen Behauptungen (z. B. Beantwortung der parlamentarischen Anfrage Nr. 2911/J vom 12. 5. 1992 am 6. 6. 1992, Nr. 1884/AB) in den Beantwortungen parlamentarischer Anfragen durch das BMUK in Wien.

Die Pädagogische Fachvereinigung protestiert gegen solche Vorgangsweisen der Kärntner Landesregierung, Abteilung VI – Schulwesen und verlangt die sofortige Einstellung dieser ungesetzlichen Praktiken. Die gesetzwidrig erfolgten Leiterbestellungen sind rückgängig zu machen.

Eine Beschwerde beim Verfassungsgerichtshof in Wien wird in Erwägung gezogen.

F. Kukovica, Obmann

Vabilo

na proslavo
ob obletnici smrti
Franca Pasterka – Lenarta
in vseh žrtev fašizma

v nedeljo, 18. aprila 1993,
ob 11. uri na pokopališču
v Železni Kapli

Slavnostni govor:
dr. Marjan Sturm,
predsednik ZSO

Kulturni spored:
MePZ „Zarja“
in recitatorji

Premalo vzgojiteljev

Na deželni vladi pripravljajo novelizacijo zakona o nastavitvi vzgojiteljev v dijaških domovih. Kdor ima dovolj izkušenj v vzgoji in pri nadzoru šolobveznih otrok, bo lahko kot vzgojitelj dobil delo v dijaških domovih, tako vsaj predvideva osnutek novega deželnega zakona.

Ta novela je postala potrebna, ker je na koroških poklicnih šolah premalo vzgojiteljev, ki imajo predpisano izobrazbo, zato naj bi delo omogočili tudi osebam z odgovarjajočimi izkušnjami in prakso.

Kotmara vas: denar za otroški vrtec zagotovljen

Najvažnejša točka občinske seje v sredo, 31. marca, je bil finančni načrt za zidavo otroškega vrtca. Po trenutnih izračunih bo stal nekaj čez 13 milijonov šilingov; 9,6 milijona dobi občina kot podpora od deželne vlade. Do 14. aprila bo treba oddati ponudbe na razpisana dela.

Občina odbor je odobril tudi besedilo zazidalnega načrta in podrobneje obravnaval prošnjo občine Žihpolje za priključek na kotmariško občinsko vodovodno omrežje. Kot zadnja točka je bil na sporedu nakup Hermannovega zemljišča v Kotmari vasi.

ŠIRITE IN NAROČITE
SLOVENSKI VESTNIK

Gegen muffige, kleinkarrierte Identität

Dr. Peter Leuprecht ist Direktor der Kommission für Menschenrechte in Europarat

Herr Dr. Leuprecht, Osteuropa, Südeuropa und auch Westeuropa bieten eigentlich kein gutes Bild bezüglich des Zusammenlebens der Menschen: Nationalismus im Osten, Xenofobie, Rassismus im Westen. Für Sie als Direktor der Menschenrechtskommission des Europarates ist diese Situation nicht sehr einfach.

Die Situation ist sicherlich nicht einfach und die Frage ist, wie man gegen diese Phänomene ankämpfen kann und wie man trotz dieser Phänomene ein größeres, einigeres und friedliches Europa aufbauen kann.

Z dr. Leuprechtom se je pogovarjal dr. Marjan Sturm

Auf welchen Eckpfeilern wird dieses Europa aufgebaut sein müssen, um eine andere Form des Zusammenlebens zu praktizieren?

Wir haben im Europarat drei wesentliche Grundsätze, die durchaus auch für die Länder, die noch nicht Mitglieder des Europarates sind, anwendbar sind: Pluralistische Demokratie, Rechtsstaatlichkeit und Menschenrechte. Natürlich müssen alle drei Begriffe richtig verstanden werden und mit dem entsprechenden Inhalt erfüllt werden. Es geht nicht nur darum, demokratische staatliche Institutionen zu schaffen, sondern vor allem auch die Gesellschaft zu demokratisieren, eine echte demokratische Kultur und eine Kultur der Menschenrechte zu schaffen.

Hat nicht der Nationalismus in Osteuropa auch Auswirkungen auf Westeuropa? Wenn

ich auf die Diskussion über Minderheitenrechte denke, wo ja auch nationalistische Konzepte diskutiert werden, bekommt man diesen Eindruck.

Ich stelle immer wieder fest, dass die Minderheitenproblematik lange Zeit Tabu war. Man wollte darüber nicht reden, auch im Europarat nicht. Heute ist die Diskussion über Minderheiten und Minderheitenrechte leider auch stark geprägt vom nationalistischem, ethnozentrischem Kontext. Ich kann nur hoffen, dass es gelingen wird, die rechtlichen Instrumente, die auf europäischer Ebene zum Schutz der Minderheiten geschaffen werden, aus diesem Kontext herauszunehmen.

In der heutigen Diskussion haben Sie kulturelle Menschenrechte erwähnt. Sind diese im Gegensatz zu nationalen Gruppenrechten zu verstehen?

Ich stelle mir die Frage, ob die kulturellen Menschenrechte nicht ein sehr interessanter Ansatzpunkt sein könnten, das Zusammenleben zu regeln.

Diese Europaseminar hat gezeigt, daß es schon sehr viele Initiativen gibt, die im Sinne der interkulturellen Zusammenarbeit Projekte entwickeln. Auch wir in Kärnten bemühen uns Konzepte zu entwickeln, die ethnische Grenzen niederreißen.

Ich sehe darin durchaus eine Perspektive und ich glaube, es wäre wünschenswert, dass dieses Konzept der Vertrauensbildenden Maßnahmen nicht

Dr. Peter Leuprecht

nur in den postkommunistischen Ländern zu tragen kommt, sondern auch in Westeuropäischen Ländern. Ich könnte mir vorstellen, dass diese Maßnahmen übergreifend mehrere Länder erfassen und hier wäre eine Rolle Kärntens durchaus denkbar und könnte sehr positiv sein.

Von der deutschnationalen Seite wird behauptet, eine grenzüberschreitende Zusammenarbeit würde die Identität Kärntens unterlaufen und deswegen sieht man einer solchen Entwicklung eher skeptisch gegenüber.

Ich persönlich bin nicht Anhänger einer muffigen, kleinkarrierten, engstirnigen, sondern einer offenen Identität, die bereit ist, auf den anderen zuzugehen und ich würde auch hier in Kärnten sehr lebhaft eine ähnliche Denkweise empfehlen.

svetovno žarišče. Avstrijci lahko bolj učinkovito pomagamo svojemu sosedu v stiski z miriljubnimi kamioni, polnimi hrane in obleke, kot pa z vojaki pod komando evropskih (tudi nemških) generalov.

Odločitev za ES še ni gotovo dejstvo, ker lahko o takem pristopu odoča samo – o tem sta si edini tudi vladni stranki – avstrijski suveren, to je ljudstvo z referendumom. To je edina in morda poslednja možnost, da se dokončno profilira Zelena alternativa kot glavna voditeljica boja proti ekonomski, politični in ekološki razprodaji Avstrije gospodarskim in strateškim interesom evropskega velekapitala. Če bo ta boj uspešno vodila in ostala pri svoji dosedanjí oceni, se bo verodostojno profilirala kot dejanska demokratična alternativa obstoječim avstrijskim političnim strukturam; če pa se uveljavijo tako imenovani „pragmatiki“ v zeleno-alternativnem gibanju, ki bi se radi kot „zmerini“ Evropejci dokopali do statusa mogočega vladnega partnerja – potem je tudi njihova verodostojnost zgubljena.

Dr. Franci Zwitter

NOVICE
IZ

SLOVENIJE

Sporazum z Evropsko skupnostjo

V ponedeljek sta predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek in zunanji minister Lojze Peterle v Luksemburgu podpisala sporazum o sodelovanju med Slovenijo in Evropsko skupnostjo. Ta ureja trgovinske in gospodarske stike. Poleg tega sta premier Drnovšek in minister Peterle med zasedanjem zunanjih ministrov dvanašterice podpisala še transportni sporazum, finančni protokol ter politično deklaracijo. Sedanji sporazum presega prejšnjega, ki ga je leta

1980 podpisala tedanja Jugoslavija. Močno se namreč približuje sporazumom, ki jih je Evropska skupnost že podpisala z nekaterimi nekdanjimi državami vzhodnega bloka.

Vsebuje namreč določilo, ki Sloveniji zagotavlja začetek pogajanj o pridruženem članstvu v Evropski skupnosti. Italija je kot članica ES sprva blokirala sporazum zaradi nerazrešenih problemov s Slovenijo, zadnji trenutek pa je svoj veto umaknila.

Precej težav s slovensko-hrvaško mejo

Strokovnjaki hrvaške in slovenske komisije za določitev meje med obema državama sicer živahno sodelujejo, vendar bi znala ta aktivnost ob zamenjavi hrvaške vlade kaj kmalu usahnuti. Celotno mejo so razdelili na enajst sektorjev, za štiri od njih pa pravijo, da ni več jih težav. Da ne bi določanje potekalo brez sodelovanja lokalnih oblasti, ki najbolj poznajo vso problematiko, so se župani obmejnih občin na sestanku z Lojzetom Peterletom v Ljubljani dogovorili, da bodo v komisije vključili tudi strokovnjake iz občin.

Po dogovoru obeh komisij je izhodišče za določanje meje stanje na dan osamosvojitve obeh držav (25. julij 1991), ponekod pa bi bilo treba izvesti nekatere popravke. Lendavčani se npr. ne strinjajo, da bi meja tekla po mejah katastrskih občin, ki segajo precej na slovenski breg reke Mure, občina

pa je doslej ves čas urejala rečne bregove. Meja na Kolpi je povsem omrtvila turizem in zavrla uresničevanje skupnih projektov, poleg tega pa Hrvači izkopavajo rečni gramoz in menjajo strugo na škodo Slovenije. Poseben primer je problem tovarne Kovinoplastika v Ložu, ki stoji prav na meji, Hrvači pa si ne glede na lastništvo investicije svojijo del tovarne. Zelo hudo je tudi s slovenskimi delavci, ki so zaposleni na Hrvaškem, saj zaslužijo pičlih 2000 do 6000 tolarjev in postajajo velik socialni problem.

Največ problemov z določitvijo meje pa slovenska stran pričakuje v Istri, kjer pa se izhodišča bistveno razlikujejo. Istrski demokratični sabor se sicer zavzema za povsem odprto mejo, vendar bo po vsej verjetnosti odločal Zagreb, katerega pa istrski hrvaško-slovenski regionalizem ni povšeči.

Stečaj papirnice v Vidmu

Po lanskoletnem zaprtju tovarne papirja v Goričanah pri Medvodah, ki je morala prenehati delovati zaradi nerešenih ekoloških problemov, se je prejšnji teden končala agonija največje slovenske tovarne papirja in celuloze v Vidmu pri Krškem. Novomeško sodišče je namreč uvedlo stečajni postopek, s tem pa je na mah izgubilo delo okrog 1400 delavcev. Republiška vlada je preko Sklada za razvoj ponudila načrt sanacije tovarne, po katerem naj bi ustanovili tri nova podjetja in v njih zaposlili okrog 1100 delavcev in omogočili nemoteno proizvodnjo in dobavo papirja, za ostalih 300 delavcev pa naj bi našli zaposlitev v manjših obratih.

Kriza tovarne v Vidmu se je vlekla že nekaj let. Vzroki za to

naj bi bili v nepravilnem investiranju, neracionalni proizvodnji in seveda tudi v izgubi trgov v nekdanji Jugoslaviji. Kožitvi proizvodnje in razrešitvi ogromnih finančnih problemov tudi ni pomagal vložek švedskih poslovnežev, njihovo upravljanje tovarne pod vodstvom Rolfa Normana je stanje le še poslabšalo. Proti poslovodji Normanu pa je pri novomeškem tožilstvu celo uveden kazenski postopek.

Pripomniti je treba tudi to, da je bil velik vpliv nekdanjega vodstva videmske tovarne papirja in celuloze v tedanjem poslovnemu združenju Slovenijapapir v veliki meri odločilen za neustrezno reševanje oz. zaprtje Tovarne celuloze Obir na Rebrci.

J.R.

Avstrijska pot na zahod

Medtem ko uprizarjajo za javnost prave smešnice in komedije tudi še v popustnem času in tako ustvarjajo videz, da lahko soodloča o tako važnih zadevah, kakor kdo bo v bodočnosti smel kje in kaj kaditi, prava in odločilna politika poteka v ozadju, skoraj neopazna, pa vendar usodna za prihodnja desetletja: nedavno sta koalicijski stranki dokončno privolili v avstrijski pristop k tako imenovanemu Evropskemu gospodarskemu prostoru (Europäischer Wirtschaftsraum) kot predstopnji bodoče integracije v Evropsko skupnost. Široke diskusije o tem je prav tako manjkalo kakor evforije nad tem pristopom, ki bi jo bili pravzaprav pričakovali, če pomislimo, da sta si vladni stranki ta pristop zapisali kot enega najvažnejših ciljev tekoče mandatne dobe.

S tem se Avstrija v ničemer ne razlikuje od trenda drugih prizadetih evropskih držav, saj si je treba ogledati samo izide referendumov npr. na Danskem

in v Švici, ki so bili porazni za evropske fanatike. Celo v Franciji so trepetali do zadnjega trenutka, preden so za nekaj pičlih tisoč glasov zmagali proevropejci.

Nič ni torej očitati Avstrijem provincialistične miselnosti, ker se menda zapirajo proti odpiranju moderne mednarodnosti.

Tozadevno obotavljanje avstrijskega prebivalstva diktira zdrava skepsa: da gre razvoj ES tudi v smer vojaške alianse, je že zdavnaj očitno; da avstrijskega statusa nevtralnosti ne bo mogoče ohraniti pri popolnem članstvu v ES, nam vedo povedati vsi merodajni predstavniki v Bruslju. In da bi bila ta nevtralnost naenkrat nepotrebna, ker ni več Sovjetske zveze, gre morda v glavo Mocku in Busku, ne pa povprečnemu Avstrijcu.

Prav nevtralnost je v današnjem času – če se držimo po črki in duhu – neprecenljivega pomena, ko v naši bivši sosednji državi vihra bratomorna vojna, ki vedno bolj preti postati

Gorski svet Franceta Kreuzerja

Slikarska prizadevanja Franceta Kreuzerja so tesno povezana z razvojem likovne dejavnosti v severozahodnem kotu Gorenjske, predvsem Jesenic. S svojimi častitljivimi 82. leti velja za najstarejšega slikarja v našem prostoru. Po slikarskem stažu, ki sega daleč v preddvojno dobo, pa mu tudi komaj najdemo tekmeča.

V tridesetih letih našega stoletja srečamo Franceta kot vnetega občudovalca gora in gornika v klubu SKALA, v likovnem krožu

na skoraj nepregledno število slikarskih del, olj, akvarelov, risb z najrazličnejšo motiviko... Ne smemo pa ob tem pozabiti njegovih kaligrafskih sposobnosti, saj velja za izvrstnega oblikovalca najrazličnejših priznanj, spominskih listih in drugih dokumentov.

Franceta je kot vnetega planinca privlačevala planinska motivika. Medtem ko je v zgodnjem obdobju dajal močan poudarek oljnim slikam in akvarelom, se je v

Jožeta Čebulja, dalje kot likovnega sodelavca jeseniškega tovarniškega vestnika in končno kot učenca sarajevske dopisne likovne šole. Po končani vojni je bil Kreuzer soustanovitelj likovnega kluba DOLIK na Jesenicah in njegov član. Sodeloval je kot organizator in pogosto tudi kot pobudnik številnih Dolikovih likovnih prireditev, razstav, kolonij... Leta 1955 je bil izvoljen za predsednika kluba in mu je načeloval vse do leta 1963. V bogatem slikarskem opusu Franceta Kreuzerja naletimo

zadnjih letih posvetil obdelavi planinskih motivov z barvnim lesolom in klobučevino. Izoblikoval je svojo tehnično slikanje. Tako ustvarjeni posnetki slovenskih planin pomenijo vrh Kreuzerjevih slikarskih prizadevanj po tehnični, oblikovni in vsebinski strani. Slikar ni pokazal samo slikarske spretnosti, temveč je znal vdihniti slikam tudi enkratno razpoloženje, ki ga občutimo pri hoji po gorah, ko se z dušo in telesom predajamo njihovim lepotam.

Besedilo in foto: Lojze Kerštan

Slovenski vestnik čestita!

Gospe **Tončki Potočnik** iz Homeliš za rojstni dan;
gospe **Angeliki Hariš** iz Mlinč za rojstni dan;
članom društva upokojencev Podjuna **Mirku Brežjaku**, **Katarini Opertschan** s Plaznice, **Angeli Hobel** iz Pogrč, **Barbari Wutte** iz Podgrada, **Rudolfu Urbanu** iz Gorič, **Zofiji Majtan** z Metlove, **Katici Wohlband** iz Goselne vasi za osebne praznike;
gospe **Mariji Oraže** iz Sel za god;
gospodu **Lenčki Kupper** iz Celovca za rojstni dan;
gospodu **Aloju Koleniku** iz Hattendorfa za osebni praznik;
gospodu **Hanzeju Hafnerju** iz Breznice za rojstni dan;
gospe **Mariji Ogris** iz Svatene za osebni praznik;
gospe **Ireni Kušej** iz Dolinčič za osebni praznik;

članom društva upokojencev v Selah **Heleni Wassner**, **Stanki Pegrin**, **Albinu Travniku**, **Juriju Maku** in **Franci Kropivnik**;
gospe **Elsi Kanzian** iz Apač za osebni praznik;
gospe **Barbi Wutte** iz Vetrinja za rojstni dan;
gospe **Hermine Schwarz** z Rebrce za rojstni dan;
gospe **Renati Kraut** za osebni praznik;
gospe **Katarini Cvelj** iz Nonče vasi za rojstni dan;
članom društva upokojencev Pliberk **Francu Linhartu** iz Libuč, **Heleni Mert** z Bistrice, **Rihardu Dumpelniku** iz Štebna, **Erni Pernat** z Bistrice, **Mariji Matschek** iz Čirkovč, **Albertu** in **Mariji Messner** z Doba za osebne praznike;
gospe **Francki Užnik** iz Sel za rojstni dan;
gospodu **Michaelu Piskerniku** iz Sel za 91. rojstni dan;
gospe **Heleni Koletnik** iz Čirkovč za osebni praznik;
gospodu **Rudiju Opetniku** z Metlove za rojstni dan;
gospe **Katarini Katz** iz Kaple ob Dravi za 80. rojstni dan.

TRIBUNA BRALCEV

Bo 10. oktober deželni praznik?

Vse kaže, da bosta časopisa KTZ in Krone, podprta od Ambrozija, Zernatta in Haiderja, dosegla, da se bo avstrijski parlament izrekel za 10. oktober kot deželni praznik.

Zanima me, kaj pravijo k temu naši slovenski socialdemokrati, ko pa se SP in KTZ (glasilo SP) najmočnejše zavzemata za ta „zgodovinski koroški jubilej“. Kako se identificirajo s tem praznikom, katerega gonilna sila je še vedno koroški „Heimattendienst“. Zame je ta praznik še vedno zelo vprašljiv, ko pa vsi vemo, da se vzdušje nasproti Slovincem pri glavnih pobudnikih še sploh ni spremenilo. Ti hvalospevi in zahteve koroške SP, da mora 10. oktober postati deželni praznik, dokazujejo, da SP lovi glasove Heimattienst, kajti če na zvezni ravni Vranitzky + Co odločijo drugače, bi bil to polom za SP pri deželnozborskih volitvah.

Zato je zame kot Slovenca kandidatura Ane Blatnik na

24. mestu pri SP provokacija. Provokacija zato, ker to mesto zame ni signal za to, da naj bi se Slovenci integrirali v SP, temveč je pri tem ona le lovilka glasov, ki jih SP kravavo potrebuje, če hoče v bodoče na Koroškem še igrati kakšno vlogo. Podpirati stranko, v tem primeru SP (o ostalih dveh se sploh ne splača govoriti), ki že leta dolgo deluje v „trostrankarski častni trojici“ proti nam Slovincem, ki krčevito podpira koroški Heimattienst, ki nekatere dobromisleče Slovence vsa leta trapa in jih „uporablja“ le pri volitvah kot lovilce glasov, s tako stranko kot samozavesten koroški Slovenec ne moreš sodelovati.

Zato se mi zdi še tem bolj potrebno, da Enotna lista pri deželnozborskih volitvah kandidira in skuša ljudi prepričati, da naj se od SP, VP in FP ne dajo „izkoriščati“, kajti kot enakovreni partnerji v teh strukturah niso zaželeni.

Franc Jožef Smrtnik,
Železna Kapla.

Društvo upokojencev v Selah ima novega predsednika

Društvo upokojencev v Selah je 28. 3. 1993 pri Trklju opravilo redni letni občni zbor. Društvo obstaja že 18 let in šteje trenutno 90 članov, kar je za našo malo občino zelo razveseljivo.

Tomi Ogris, ki je društvu predsedoval 7 let, je moral zaradi bolezni oddati predsedstvo. Soglasno je bil sprejet predlog, da ga nadomesti ing. Peter Dovjak.

Novi predsednik se je zahvalil za zaupanje in dejal, da bo skušal voditi društvo v zadovoljstvo vseh. Zahvalil se je Tomiju v imenu vseh navzočih za njegovo dolgoletno požrtvovalno delo in ga prosil, da bi mu vsaj na začet-

ku pomagal z nasveti. Njegov predlog, da Tomi Ogris postane častni predsednik, je bil z navdušenjem sprejet.

Društvo ima namen, da združenje člane, jim pomaga, če kaj ni v redu s pokojnino in podobno. Vsako leto organizira dva do tri izlete in božičnico. Udeležba je vedno dobra, kar kaže na to, da naši člani radi potujejo in si želijo družabnosti. Tomiju se iskreno zahvaljujemo za njegovo dolgoletno delovanje v prid našega društva in mu želimo zdravja, da bi še potoval z nami in bi še katero skupaj zapeli. Novemu predsedniku pa želimo uspeha in dobre volje pri opravljanju dela za našo skupnost.

Rožeški živalski vrt

je spet odprt. Pripravil je precej novosti. Najbolj pa bodo zadovoljni otroci. Prav zanje bi bilo priporočljivo, da jih starši v teh dneh popeljejo med prikupne živali.

Iz ženskega vidika

Se bojimo uspehov?

piše Štefka Vavti

Novinarka in avtorica Colette Dowling je že pred leti pisala o prikitem srahu ženske pred uspehom in neodvisnostjo. Ta strah je menda tudi vzrok, zakaj se ženske v naši družbi doslej še niso uveljavile.

V Ameriki je našla vrsto primerov, kako se ženske prav tedaj, ko so v poklicu in družbi uspešne, poročijo ali pa zanosijo itd. Skratka, svojo energijo začnejo posvečati drugim, otrokom ali pa možu, ne pa svojemu razvoju in karieri.

Morda poznate tudi ve podobne primere? Npr. žensko, ki je končala študij in se nato poročila in zanosila. Dokler je bil otrok majhen, se ni mogla posvetiti poklicu, ko je nekoliko dorasel, je sicer splezala po karierni lestevici navzgor, vendar – preden je dosegla svoj cilj – je spet zanosila, tako da se bo v prihodnjih letih spet posvečala vzgoji svojega otroka, ne pa svojemu razvoju.

Morda boste ugovarjale: Tako pač je v naši družbi, ženske rojevajo otroke, ženske jih vzgajajo... Ta ali ona izmed vas morda celo meni, da je tista ženska, ki se bolj kot otrokom in možu posveti poklicu, egoistična in kaj še vse.

Tako vsaj so nas nekdaj učili, tako so nam razlagali svet starši in prav nič čudnega ni, če imamo vsaj „slabo vest“, če zaradi poklica zanemarjamo otroka (ali moža).

Narobe je le to, da je moških (izjeme potrjujejo pravilo) razvoj ženske ali pa vzgoja otrok še vedno deseta briga, kadar gre za njihovo poklicno napredovanje.

V posebni raziskavi so študentke in študentje neke visoke šole v ZDA morali končati zgodbo, ki se je začela pri-bližno takole:

„Ana je pravkar uspešno končala študij medicine...“ Najbolj zanimiv rezultat raziskave je bil ta, da so študentje opisali nadaljno pot Ane optimistično; skratka, v njihovih zgodbah je bila v poklicu uspešna. Povsem drugače pa so se glasile zgodbe študentk: Ana se je poročila, zanemarjala je svojega moža, bila je arogantna, če pa že uspešna, potem vsaj „grde“ zunanjosti in tako dalje in tako naprej.

Dowlingova je izsledke raziskave razložila takole: Ženske se bojijo uspehov, uspešen začetek Anine zgodbe pa končajo z negativnim prizvokom zato, ker imajo strah, da jih bodo družba, partner, prijatelji in prijateljice odklanjali, če so uspešne (v poklicu ali drugje).

Skrb za slovenščino tudi v Sloveniji

Slavistično društvo Slovenije je predsednika republike opozorilo na vedno večje omalovaževanje slovenščine v javnosti in predlagalo obravnavo tega problema v državnem zboru.

Po izjavah društva je po osamosvojitvi prišlo do številnih pojavov neustreznega odnosa do slovenščine, ki da je razpoznavni znak narodne in državne identitete. Dr. Breda Pogorelec (tudi med koroškimi Slovenci znana slavistika) je dejala, da

je organizirana skrb za slovenščino v javnosti po letu 1990 močno uplahnila. Dr. Matjaž Kmecl je dodal, da „svoje pojmovanje demokratizacije mnogi razkazujejo s švedranjem po slovenskem jeziku in modnim zanikanjem slehernih njegovih pravil. Za Župančičem je ponovil, da je zaman govoriti o suverenosti, če zanemarjamo jezik kot posodo narodove zgodovine. Meje posameznikovega jezika so tudi meje njegove misli.

Literarno branje v Globasnici

Ena od prireditev Globaških kulturnih dnevo je bila namenjena literaturi. Koroški ustvarjalci besedne umetnosti so brali iz svojih del v župnišču v Globasnici in zvrstilo se jih je kar devet: Ciril Rudolf z Bistrice pri Šmihelu, Lenčka Kupper, Andrej Kokot, Tonči Haderlap, Sonja Wakounig, Mili Hrobath, Kristijan Močilnik, Janko Messner in Herman Grm. Naj še kdo reče, da ljudi ne zanima literatura: poslušal-

ci so pozorno sledili branju in pesniki in pisatelji so vsi po vrsti začutili pravi stik z njimi. Upajmo, da bo Društvo pisateljev in pisateljic na Koroškem še kdaj stopilo v javnost s podobnimi večeri.

Posebno navdušeno je publika pozdravila devetdesetletnega Cirila Rudolfa, ki je šele pred nekaj leti začel s pisanjem, pa mu to kljub temu zelo dobro uspeva.

Deset sprehodov med Slovenci

Strokovno pedagoško združenje je te dni izdalo novo publikacijo, knjigo z naslovom „Deset sprehodov med Slovenci na Koroškem“. V podnaslovu je namen knjige razložen: Priročnik za spoznavanje slovenskega slostva na Koroškem, njegovih ustvarjalcev in ustvarjalk, zgodovine, kulture in krajev na avstrijskem Koroškem. V skrajšani obliki pa je tekst deloma tudi v nemščini.

Knjigo je napisal prof. Niko Rupel, dolgoletni prijatelj koroških Slovencev, ki kot slavist poučuje na srednji šoli v Radovljici. Bil je precej časa predsednik lokalne Zveze kulturnih organizacij in po tej poti imel precej stikov z našimi kraji in ljudmi. Na občini je bil, kot pravi sam, celo večnost odgovoren za kontakte z zamejstvom.

Franc Kukovica, predsednik pedagoškega združenja, je povedal o namenu te knjige, da naj bi bila predvsem priročnik, saj so v njej strnjeni podatki o pomem-

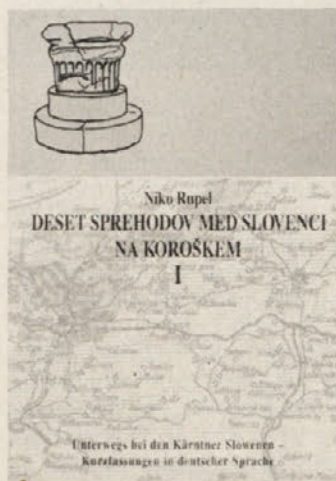
bnih osebnostih kulturnega življenja med nami. Združenje si je zadalo dva cilja: da bi sami lažje spoznavali svojo ožjo domovino, se seznanili z literarnimi ustvarjalci, pa tudi nekaj izvedeli o drugih kulturnih dejavnostih, običajih in športu in da bi olajšali kontakte med različno govorečimi sodeželani, saj bi s to knjigo tudi naši sosede lahko na priljuden način zvedeli marsikaj o nas.

Knjiga je izredno primerna za učitelje, pa tudi n. pr. za turistične vodnike po Koroški, ki hočejo obiskovalcem približati tudi slovensko kulturo na Koroškem.

Priložen ji je tudi zemljevid, ki ponazarja odstotke slovensko govorečih na Koroškem na osnovi ljudskega štetja 1919. Knjiga stane 290 šilingov.

Poleg te knjige pa je Kukovica predstavil tudi obe knjižici „Lev in miš“ (krajša in daljša verzija), ki ju je napisal Jurij Opetnik, ilustriral pa Franc Sadjak. (Knjigi smo predstavili že v okviru knjižnega daru ob koncu lanskega leta). Računske vaje za 2. und 3. šolsko stopnjo sta sestavila Slavka in Franc Kukovica, izredno lepe pa so tudi didaktične karte za slovenski pouk (vaje s skloni), ki jih je pripravila Rezika Iskra in čudovito ilustrirala Tatjana Angerer.

S.W.

V Celovcu Tartif – predstava Mladinskega gledališča iz Ljubljane

Andrej Anabaptist Rozman je avtor nove slovenske komedije, ki si je za osnovo izbral Molierovega Tartufa. Ironizacija medčloveških odnosov, kakršni so pri Molieru, v današnji sodobni družbi, Tartufovo svetohlinstvo pa nadomesti vera v poslovnost. Družina je urejena družbena čelica le na videz.

Čeprav je problematika Rozmanovega Tartifa precej drugačna od Molierovega, pa oba avtorja vendarle veže nekaj bistvenega: oba zadeneta družbo v njeno srce. Rozmanov Tartif je preprost slovenski človek ob koncu 20. stoletja, ki je vrsto let „zatiran“ začel spoznavati „sladkosti“ kapitalizma oziroma podjetništva. Kot tak je navaden zdrabar in švercar, pač sodoben „postkomunistični“ človek.

Duhovito in ostro satiro si boste lahko ogledali v petek, 16. aprila ob 20. uri v Mladinskem domu v Celovcu.

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Ko je tale čudni LE-TA?

Kako kaznivo naši pišoči poklicni Slovenci slovensko slovnico prezirajo, nam dokazuje raba kazalnega zaimka le-ta na neustreznih mestih, kakor da se jim zdi dozdejšnji ta-ta-to že prevsakdanji, preveč obnošen, skratka za v staro šaro. Sicer pa se takšne jezikovne modne narosti dogajajo tudi sosednji nemščini. Leto dni nekako slišim in berem (pri slabih novinarjih seveda) zmeraj spet npr. „vor Ort“ namesto an Ort und Stelle pa „schlußendlich“ namesto schließlich, endlich, zum Schluß: Es wird eine Bestandsaufnahme vor Ort erfolgen... Izraz prihaja iz rudarstva: Im Bereich eines Streckenvortriebs, am Ende einer Strecke, an der gearbeitet wird, torej v navedenem primeru popoln nesmisel, ki pa zveni nenavadno, modno! Podobno je s prislovom „schlußendlich“, ki nas sumljivo spominja na naš imenitno zvaneči pleonazem „koniec koncev“, ki se mu razmišljajoč pisec seveda ogne in zapiše n a v s e z a d n j e!

Takole je zapisal Silvo Kumer v NT 19. marca, str. 5: „Upal je na uvidevnost ostalih mandatarjev predvsem pa še na župana. Le-ta je bil prvotno predlogu še kar naklonjen...“ Kazalni zaimke s členkom „le“ ima natančno določeno mesto: tale nam kaže na bližnjo, tistile na bolj oddaljeno, onile pa na najbolj oddaljeno osebo ali stvar. To velja tudi za določanje v nasprotni smeri, če moramo razlikovati dvoje ali troje oseb ali stvari. Če pa ni nevarnosti za nesporazum, kdo je mišljen, členska „le“ seveda ne rabimo, torej bi bil moral zapisati: Upal je... na župana. Taje bil prvotno predlogu še kar naklonjen...“ Dalje štrli iz istega članka še nečedni „naenkrat“: „Šef... naenkrat ni imel časa.“ Namesto tega germanizma rabimo Slovenci n e n a d o m a, brez vidnega vzroka, ali pa domači koroški „na lepem“, „na vsem lepem“.

Medtem ko NT nemčizme goji, sega zadnja marčna številka Tanga celo po posebni latinski besedi „versus“, ker se ji zdi domači proti ali zoper očitno že prestarosveten: Sindikati versus vlada ali: Kaj storiti z Drnovškom? Pa tudi ta versus, ki ga med kar Slovenci živ krst ne razume, so si tangovci šli izposoditi od Rimljanov s posredovanjem nemških izobražencev, kajti slovenski izobraženci te tuje doslej niso potrebovali!

Die Interpreten

Prejšnji teden je v šentjanški stari šoli, ki že postaja zbirališče in kulturni center tega dela Roža, nastopila znana satirično-zabavna skupina Die Interpreten iz Bavarske. S svojim ironičnim in tudi kabarističnim nastopom se je ponorčevala z izkrivljeno folklorično glasbo svoje dežele in tudi sicer.

Bi med prazniki kaj brali? Zdomska poezija

Zbirka slovenske zdomske poezije zadnjih štirideset let pod naslovom „To drevo na tujem raste“ je izšla v zbirki Alpeh, izbral in uredil pa je pesmi Ciril Berglez. V svoji slovenski materinščini so ustvarjali avtorji po vsem svetu, v severni in Južni Ameriki, v Indiji, Avstraliji, Kanadi, ZDA in celo na Japonskem. Nekaj imen je tudi koroškim Slovincem že znanih: npr. Lev Detela, Milena Merlak, Tea Rovšek-Witzeman, Andrej Rot, Karel Mauser, Zorko Simčič (letošnji nagradjenec Prešernovega sklada), Vladimir Kos in še številni drugi. Knjiga stane 128 šil., dobite pa jo v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

ma, tisto, kar lahko upravičeno imenujemo „zdrava ljudska pamet“ brez gromčega besedičenja, kakršnega vidi znani režiser in satirik Petan. Knjiga je nakakšna kritična, humoriistična, satirična „zgodovina“ zadnjih petih, šestih let, odlikuje pa jo kritična distanca do oblasti, posmeh do neumnosti in nosilcev teh neumnosti. Volk dlako menja, svoje nravi pa ne... Potem je nergal čez stare socialistične čase in že „obrekuje“ sedanje. Prav je tako. Cena 212 šil.

Petan: Satire

Tistim, ki bi se radi med počitnicami malo razvedrili in se sprostiti, vendar tako, da bi tudi možgani imeli kaj od tega, priporočamo zbirko bistroumnih satir izpod peresa Žarka Petana „Ubežali smo svobodi“. Mali slovenski človek na prelomnici družbenega siste-

Škofiški ustvarjalci

Letos so v Škofičah že drugo leto zapored v okviru Rožanskega izobraževalnega tedna medse povabili domačega likovnika Hesch. Tokrat so oblikovali predmete iz gline in izdelovali okraske iz svile. Predmete so glazirali in jih dali žgati. V petek pa je bil rezultat znan. Spet so se zbrali in prevzeli svoje umetnine. Uspeh je bil res nad pričakovanji, kar se vidi tudi iz zadovoljstva na sliki.

S čudovite poti po Italiji, Franciji in Monaku

Zveza slovenskih žena iz Celovca nas je povabila na ta lep izlet in šli smo. V ponedeljek, 22. marca letos se nas je poln Sienčnikov avtobus v zgodnjih jutranjih urah odpeljal iz Koroške proti Italiji. Volan avtobusa je opravljal priljubljeni šofer Hanzi Wutte, kateremu vsi zaupamo in z njim radi potujemo, saj ni samo šofer, pač pa tudi dober turistični vodnik. Vso dolgo pot čez italijanske pokrajine, skozi gorate Apenine nam je razlagal, kje se vozimo. Prej sem rekla skozi Apenine, da peljali smo se skozi mnogo tunelov, da smo premagali to gorsko verigo italijanskega škornja. Kar nekako odleglo nam je, ko smo se pripeljali v bližino Genove, kjer smo zagledali Ligursko morje. To je severni del Sredozemskega morja med italijansko riviero in vzhodnim delom francoske Azurne obale. Kopno pa je južni del znane Provanse. V rimskem času je bila to prva čezalpska provinca, od tod tudi ime iz 2. stoletja pred našim štetjem. Pokrajina okoli nas je bila vsa terasasta in iz kamna, sasso mu pravijo. Ligurci so skopi ljudje, kakor je pač skopa njihova domovina. Pridni pa so do take mere, da so iz te zemlje iztisnili vse, kar je in skoraj ni mogoče. Gojijo prekrasno cvetje v steklenjakih, dokler so temperature nizke. To cvetje je boljše od holandskega, ki je vse leto gojeno pod steklom. Cvetje: nageljne, vrtnice, strelicije in drugo, razpošiljajo po vsem svetu v hladilnikih. Središče te Indije-Koromandije pa je San Remo. Tu je največji svetilni trg v Evropi. Mnogo je tudi oljčnih nasadov, kjer s hladnim stiskanjem pridelujejo odlično in zdravo olivno olje. Zelenjave ne manjka in

Ligurci se radi hranijo z njo. To smo spoznali tudi mi, ko so nam v Monte Carlu in Nici za kosilo namesto juhe servirali čudovite solate. Šele potem smo jedli glavno jed. Kar vsem nam je bilo to zelo všeč in morda bomo odslej bolj prijatelji solat kot pa pečenke. Bilo bi vsekakor bolj zdravo.

Ko smo v torek, 23. marca zjutraj zapuščali Ventimiglio, zadnje mesto pred francosko riviero, se nam je s hriba ponujal prekrasen pogled na Monte Carlo. Celo sonce se je prikazalo izza oblakov. Ob tej lepoti smo se počutili kar nekam kneževsko. Mejo med Italijo in Francijo smo komaj opazili. Nobene kontrole potnih listov in podobnega ni bilo.

Čudovit pogled na Azurno obalo

Ob spustu ceste proti Monte Carlu, v bližini botaničnega vrta, smo ob cesti videli beli steber z oznako, da se tam začne država Monako. Prekrasni in mogočni ter hkrati nežni so bili kaktusi v botaničnem vrtu. Lahko smo uživali ob pogledu na prefinjenost vrtnarjev, pravih umetnikov.

Zazdelo se mi je, da še v raju ne bi moglo biti lepše.

Z avtobusom smo se zapekljali navzgor na skalnati plato knežje palače, katedrale in oceanografskega muzeja. Sprehodili smo se po lepem parku mimo rožnato obarvane palače, kjer stanuje monaška princesa Caroline, in rumene palače, kjer pa princesa Stefanie odslej varuje svojega nezakonskega sinčka Louisa. Pravijo, da je skrbna mamica.

Vsi smo bili primerno oblečeni in smo se držali reda, saj nam je bilo naročeno, da je vse nadzorovano s kamerami. Zares, policistov skoraj nismo videli. V katedrali smo mirno šli mimo grobnic, kjer počivajo umrli člani monaške knežje družine. Na enem

mestu je vedno cvetje, to je grob kneginje Grazie Patrizie (Grace Kelly). Od lani ga krasi tudi temnordeča in zlata vrtnica kneza Rainierja, ki ji jo je poklonil ob 10. obletnici njene tragične smrti. Od daleč pa smo videli tudi tisti nesrečni ovinek, kjer se je 12. septembra 1982 zgodila nesreča.

Udeleženci in udeleženke izleta ZSŽ

Jezikovne počitnice '93 pobudba za otroke od 10. do 16. leta Novo mesto od 18. 7. do 7. 8. 1993

„Jezikovne počitnice“, ki stanejo za tritedensko bivanje v Novem mestu 4.500 šil. nudijo:

- tri ure pouka dnevno (razen v soboto in nedeljo)
- skrbno izdelan učni program, prirojen potrebam otrok
- namestitev pri vestno izbrani družini z otroki iste starosti
- ves čas tečaja skrb in pomoč našega spremljevalca
- spoznavanje dežele in ljudi na kratkih izletih
- možnost za šport in razvedrilo, srečanje z mladimi

Prijave sprejema: Krščanska kulturna zveza
10. Oktoberstr. 25/III
9020 Celovec/Klagenfurt
Tel. 0463/51 62 43
Fax: 0463/50 23 79

Monaku

Na knežji palači je visela zastava, znak, da je knez Rainier Grimaldi doma. Prisostvovali smo izmenjavi straže pred knežjo palačo točno opoldne. Nismo bili edini, čeprav je bil navaden delovni dan v tednu. Ob verigi na obeh straneh prehoda so bili zbrani stari in mladi z vseh vetrov. Strumni in brhki so bili uniformirani stražarji. Kneza Rainierja in sina Alberta pa ni bilo videti nikjer.

Oceanografski muzej v Monaku je nekaj prav posebnega. V njem je v bazenih razstavljen čudovit morsk svet z ribami, algami in koralami ter z vsem, kar je v morju. Celo voda v bazenih je iz tistih morij in oceanov, od koder so razstavljeni primerki. Do pred dvema letoma je bil direktor tega muzeja znameniti raziskovalec morij in oceanov sam Jacques Ceausteau.

Po dobrem kosilu pri St. Pierreju smo odšli, seveda, kam drugam, kot v igralnico, v svetovno znani Casino. Mogočna je zgodovinska stavba za zelenima kupoloma. Casino je ustanovil knez Carlo (po njem je dobilo ime tudi mesto), da bi prinašal dobiček. To mu je tudi uspelo. Še danes je Casino v Monte Carlu velik prinašalec dobička. Mesto ima kar 44 bank, več kakor Švica. Monaco ima 28.000 prebivalcev, vendar vsakdo ne more biti Mončan. Tam so lahko doma samo najbogatejši zemljani. Najmanj 6 mesecev v letu morajo prebivati v mestu. Družini Onassis pripada mnogo stavb in bogastva v Monacu. Vsega tega dedinja je mladoletna hčerka Christine Onassis-Atina. Poleg vsega bogastva pa državljani Monaca sploh ne plačujejo davkov!

Zanimiv je bil pozno popoldne tega dne tudi obisk tovarne dišečih esenc Fragonard v hribu nad Monacom. Dišave pa take in stekleničke vseh vrst! Nekaj smo jih kupili tudi mi. Za slovo pa je dobil vsak še dišeči toaletni robček.

Nič še nisem rekla, kje smo bili vse tri dni nastanjeni. To je bil hotel Tivoli v San Remu. Je kar dober hotel s prijaznim osebjem. Strežniki so v glavnem moški in kar naprej so nam ponujali „repete“ pri hrani. Ob slovesu pa smo dobili vsak po en cvet gerbere. Lepa pozornost in primerna za San Remo.

Tretji dan, v sredo, 24. marca, nas je Hanzi oddpeljal z avtobusom proti Nici, ki jo upravičeno imenujejo tudi mali Pariz. To mesto so v 4. stoletju pred našim štetjem ustanovili grški priseljenci. Mestu so dali ime po grški boginji zmage Nikeji, po

Proti Rainierjevi palači

francosko Nice. Tam je bil rojen Joseppo Garibaldi in ima tudi lep spomenik. Stavbe v mestu so zelo lepe. Veliko jih je zgrajenih v secesijskem slogu. Ker je na začetku tega stoletja v Nici živel 5.000 Rusov, je dala carica Marija Fedorovna zgraditi pravoslavno cerkev sv. Vasilija. Ta je verna kopija istoimenske cerkve v Moskvi. Ima pet zlatih kupol. Poleg cerkve je mali mavzolej, ker je tam umrl ruski carjevič Nikolaj Aleksandrovič. Po njej ima ime tudi ulica v bližini, Avenija carjeviča. Tudi Angleži so v Nici ovekovečeni s svojo Promenado des Angais, ki je ob obali in je dolga kar 5 kilometrov. Na tej promenadi je najlepši niški hotel Negresco. Ne daleč stran je čudoviti park Phenix, pravo čudo narave. Najbolj so me v njem prevzele sanjsko lepe orhideje, ki so visele v vencih z drevesnih debel.

V Nici smo bili tudi nekoliko na ogledih raznih trgovin. Ob tem pa nas je streglo geslo iz treh pomembnih besed: Schieck-Scheck-Schock!!! Seveda zaradi tega nismo podlegli hudi skušnjavi nakupovanja. Pa ne samo zaradi tega gesla, tudi naše

denarnice niso bile dovolj polne. Rekla bi čisto na kratko: Nica je študovita, morje in mesto pa sta zasoljena!

Le malo časa nam je ostalo za ogled mesta San Remo. Pozno popoldne tega dne nismo mogli videti vsega, kar je zanimivega. Videli pa smo kip pomladi – Primavera, ki je simbol mesta, in seveda mnogo lepega cvetja. Tudi lokal Lido smo spoznali na družabnem večeru. Sekt je bil leden, lokal tudi in muzikant je bil le eden, a ta v večih izvedbah.

Še nekaj ne smem pozabiti. Iz San Rema je doma naša izvrstna vodička Antonella, ki nas je dva dni spremljala pri vseh ogledih. Povedala nam je veliko zanimivega, zato sem vam nekaj od tega povedala v tem sestavku. V četrtek, 25. marca, smo se že zgodaj zjutraj odpeljali proti domu. Lep je bil povratek okoli 20. ure zvečer v Celovec in polni prekrasnih doživetij smo se vrnili na svoje domove.

Pa naj še kdo reče, da Zveza slovenskih žena na Koroškem ni več potrebna. Po njeni zaslugi smo bili 4 dni kot ena družina in videli smo ta tako lep košček sveta.

Vera Amenitsch

Spominska razstava Francija Kolmana

Če Franciju Kolmanu Morana sredi priprav na nove fotografske projekte ne bi posegla v njegovo usodo, bi mu letošnjega 7. marca voščili k 70-letnici. Življenjski jubilej in prva obletnica njegove smrti sta tudi povod, da je Foto klub „Andrej Prešern“ z Jesenic, katerega član je bil, v sodelovanju z njegovimi domačimi pripravil razstavo, ki zajema pregled njegovega obsežnega in najuspešnejšega ustvarjalnega opusa. Prvi del razstavljenih fotografij sega v obdobje njegove poklicnega ukvarjanja s fotografijo – motivi iz železarne in šport – drugi del pa v njegovo bolj svobodno ustvarjalno obdobje – motive iz Trente oziroma krajina in beneške maske. Spominska razstava fotografij je na ogled v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah do vključno 14. aprila letos.

Ne glede na to, da je v prvem obdobju kot fotograf jeseniške Železarne in begunjskega Elana imel tematsko omejeno območje, je Franci Kolman že v tem obdobju dozoreval v umet-

niškega fotografa. Danes le še kot zgodovinski spomin ostajajo njegovi skrbno izbrani železarski motivi: plavžarji, martinariji, jeklarji, ki prese-gajo dokumentarnost in dokazujejo izredno izrazno zmogljivost avtorja. Enako bi lahko trdili za številne športne motive, ki jih je kot enkratni vtis zabeležila njegova kamera. Veliki umetniški vzpon Francija Kolmana pa nedvomno predstavlja njegovi zadnji samostojni razstavi „Trenta v objektivu“ in „Beneške maske“, ki jih ocenjujejo kot njegovo optimalno zmogljivost, kot velik umetniški dosežek. Žal je njegove nadaljnje načrte – grafično dodelavo fotografije in fotografsko obdelavo konja kot del narave v vseh oblikah, od kmečkega dela do športnega tekmovanja – prekrižala smrt. Vsekakor pa je Franci Kolman s svojo fotografsko produkcijo pomembno prispeval k nadaljnjemu odkrivanju in izpopolnjevanju fotografskega sporočila, tako v rodni domovini kakor tudi v zamejstvu.

Besedilo in slika: Lojze Kerštan

Otvoritev spominske razstave fotografij Francija Kolmana v salonu DOLIK na Jesenicah

Kulturni teden koroških Slovencev

od 19. do 23. aprila 1993

Grad Porcia-Spittal/ob Dravi

Prireditelja: Urad koroške deželne vlade v sodelovanju s Kulturnim uradom mesta Spittal/ob Dravi

Ponedeljek, 19. 4. 1993, ob 14.30 uri:

Ahnensaal – Otvoritev – Zvezni predsednik dr. Thomas Klestil; koncert „Suškega okteta“ Porcia-Zimmer – Vernisaža likovnih umetnikov: Jožefa Boschitza, Gustava Januša, Karla Vouka in Zorke Weiss-Loiskandl

Muzej – odprtje razstave „Arhitektura in etnografija na južnem Koroškem“

Torek, 20. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Musiksaal – predavanje: „Nemško-slovenski jezikovni kontakti“ univ. prof. dr. Heinz Dieter Pohl

Sreda, 21. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Wappensaal – Literarno branje: Fabjan Hafner, Gustav Januš, Andrej Kokot in Florjan Lipuš; sodeluje Slovenska glasbena šola

Četrtek, 22. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Wappensaal – predstavitev knjig: dr. Pavle Zablatnik: „Šege in navade koroških Slovencev“; univ. prof. dr. Peter Fister: „Doživeta arhitektura na južnem Koroškem“; Mirko Bogataj: „Die Kärntner Slowenen“ predstavitev delovanja KKZ in SPZ; glasbeni okvir: „Tercet Rož“ iz Škofič

Petek, 23. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Ahnensaal – zaključni koncert z zboroma „Valentin Polanšek“ in „Jakob Petelin Gallus“

Razstavi sta odprti ves teden ob običajnem času.

Pozdravljeni, otroci!

Danes boste lahko prebrali, kako se prepirajo zajček, veverica, šoja in medved, čigava je slika v zrcalu. Vsak izmed njih je namreč prepričan, da je slika v zrcalcu njegova. Kaj mislite vi?

Na ledini gozde jase je ležalo zrcalce. Kdo ga je izgubil, se ne ve. Morda pastirica, ki je hodila tam mimo s čredo, morda lovec, ki je sedel tamkaj v travo, da se odpočije, morda otroci, ki so se kdaj znašli tam – kdo bi vedel. Zrcalce je bilo torej tu in v njem so se ogledovali zdaj nebo, zdaj sonce, zdaj vejeve, zdaj oblak, zdaj ptice, ki so letale nad njim...

Nekega dne pa pride tam mimo zajec. Opazi zrcalce, se pogleda vanj in zagleda svoja ušesa, brke, oči...

„Oh, saj to je moja slika! Samo da se ne morem spomniti, kdaj sem jo izgubil...“

V tem skoči z bližnjega drevesa veverica. Skok-skod-skok in že je pri zajcu in zrcalcu.

„Kaj si našel?“

„Svojo sliko. Samo na noben način se ne morem spomniti, kdaj naj bi jo bil izgubil?“

„Daj, naj pogledam!“

Veverica pogleda v zrcalce in vidi svojo podobo.

„Kako moreš reči kaj takega! Mar ne vidiš, da je to moja slika? Na, poglej bolje!“

Zajec spet pogleda in spet vidi svojo sliko.

„Neumnost! Ti nisi pri pravi! Mar ne vidiš na sliki mojih lepih velikih in dolgih ušes?“

Medtem pa, ko se zajec in veverica tako prepirata, prileti z bližnjega drevesa šoja.

„Čemu se prepirata?“

„Našel sem svojo sliko,“ reče zajec, „a veverica trdi, da je to njena slika. Gotovo ni nekaj prav z njenim vidom.“

ZRCALCE

„Z mojim vidom je tako, kot le more biti,“ reče veverica, „a zajcu se nekaj meša v glavi, če lahko trdi, česar ni. To je moja slika. Na, poglej še ti, in potrdi, da je res, šojica!“

Šoja pogleda in vidi svojo sliko.

„Eh, eh, pa sta mi zares oba čudne pameti! Kako se moreta prepirati, ko pa je to moja slika. Le kaj vama je? Ali ne vidita na njej mojega kljuna, kljuna, ki ga nima nobeden od vaju?“

To sliši medved, ki gre tam mimo. Približa se, da vidi, čemu prepir.

„Kaj pa se je zgodilo? Čemu takšen krik?“ vpraša medved.

„Našel sem svojo sliko,“ reče zajec, „a prišla je veverica in trdi, da je to njena slika, nato pa je prišla tudi šojica in tudi ta pravi, da je slika z gozdne jase njena.“

„Ni res,“ ugovarja veverica.

„Medved, le poglej, pa boš videl, da je to res moja slika.“

„Kakšna neumnost!“ se razjezi šoja. „Le kako moreta trditi, da je slika njuna, ko pa je moja in nikogar drugega. Na njej se lepo vidi moj kjun. No, ali ima kateri od njiju kjun?“

Medved vzame zrcalce, pogleda in se nasmeje, tako hrupno in glasno, da zajeci ves gozd.

„Bedaki, bedaki! Hahahahaha! Saj se prepirate zaradi moje slike.“

Poslušajte: Naj se še kateri od vas smo drzne reči, da je to njegova slika. To je moja slika!“ se odreže medved.

Seveda si ne zajec ne veverica in ne šoja niso upali oporekati modvedu velikanu.

Medved hitro pograbi zrcalce, odraca v gozd in odide naravnost domov v svoj brlog.

V hiši so bili medvedova žena in nujna dva medvedka.

„Poglejte!“ že s praga zakliče medved. „Našel vam je zajec v travi na gozdni jasi mojo sliko, pa je prišlo med njim, veverico in šojjo do prepira. Vsakdo izmed njih je trdil, da je slika njegova, dokler nisem prišel tam mimo jaz, pogledal in takoj videl, da je to moja slika. Nate, pogledajte!“

Pogleda v zrcalce medvedova žena in reče:

„Ja seveda! To je medvedja glava. Le kako so mogli trditi nekaj tako neumnega!“

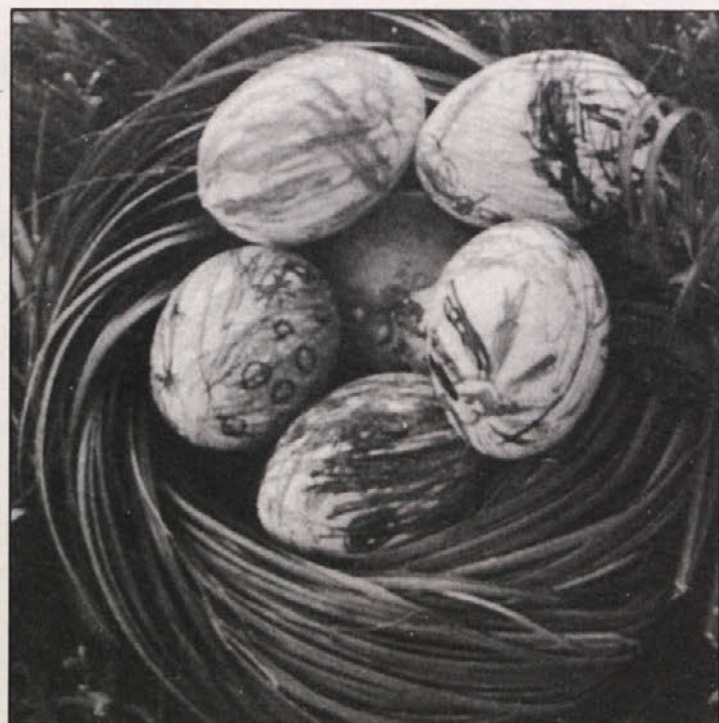
Lepo po vrsti pogledata tudi medvedka in vsak posebej izjavi:

„Saj to si ti, očka, ko si bil še majhen kot midva, nikakor pa to ni ne zajec ne veverica ne šoja!“

„Tako je, tako, sinka moja. Vidva sta še majhna in vidita vse pomanjšano, a precej se ve, da sta moje pameti in moje krvi!“

In medved obesi zrcalce na steno.

Iz: Vitez Grigor: Zrcalce. Mladinska knjiga 1983

Tinček in zajček

Pred davnim časom je živel fant z imenom Tinček. Rad je hodil v gozd nabirat jagode. Jagode je prodajal na trgu in si s tem prislužil nekaj denarja.

Nekega dne, ko je sonce že skoraj zašlo, je šel s polno kanglico domov. Šel je mimo grmovja in zagledal zajčka. Spustil se je v tek in hotel zajčka ujeti. Tinček se je spotaknil in vse jagode so se mu razsule.

S solznimi očmi in s prazno kanglico je šel proti domu. Srečal je peka in ta ga je vprašal: „Tinček, zakaj jokaš?“ „Zajčka sem podil in sem padel. Mama bo huda, ker so se mi raztresle vse jagode“, mu je odgovoril Tinček.

Pek je šel v mlin po moko. „Ali že veš,“ je vprašal mlinarja. „Tinček je podil lisico. Pa se je spotaknil in raztresle so se mu vse jagode.“

Mlinar je šel v vas. Srečal je kmeta. „Ali že veš?“ ga je vprašal. „Tinček je v gozdu nabiral jagode, pa ga je podil medved. Kmalu bi ga požrl.“

Kmet je šel na travnik, kjer je srečal lovca. „Si že slišal?“ ga je vprašal. „Tinček je nabiral jagode, pa ga je hotel požreti strašanski zmaj. Ugriznil ga je že v nogo.“

Lovec je šel takoj po puško, nato pa v gozd. Skril se je za debelo smreko in čakal na zmaja. Ni čakal dolgo, ko se je streslo grmovje. Nastavil je puško in hotel ustreliti. Iz grmovja pa je pokukal zajček, ki je še vedno bežal pre Tinčkom.

Iz: Jurij Opetnik: Lev in miš. Izdajatelj in založnik: Strokovno pedagoško združenje, Celovca 1992.

Igre z žogo

Pomlad je najboljši čas za družabne igre na prostem, zato vam jih bom nekaj opisala, da vam v počitnicah ne bo dolgčas.

Skrivalnica z žogo

Potrebna je manjša žoga in čim več igralcev. Eden izmed njih se obrne tako, da drugim kaže hrbet, in čez glavo vrže žogo. Vsak jo poskuša ujeti, tisti pa, ki jo ujame, jo mora skriti. Ko se nato prvi igralec obrne, mora z obrazov razbrati, kdo je skril žogo. Če ugame, sme še enkrat vreči žogo, če ne ugame, pa meče tisti, ki je pokazal napačnega.

Lov za žogo

Za igro potrebujemo večjo žogo, ki jo ima v rokah eden izmed otrok. Drugi ga lovi in če prvemu z žogo grozi nevarnost, da bo ujet, jo poda enemu izmed soigralcev. „Lovec“ mora zdaj za njim in če ga ujame, zamenjata vlogi.

Stoj!

Eden izmed igralcev postane lovec, namesto orožja pa ima žogo. Vsi drugi tekajo naokrog, dokler lovec ne zavpije: „Stoj!“ Tedaj morajo obstati in lovec z žogo cilja enega izmed soigralcev. Če ga zadene, zamenjata vlogi, če pa zgreši, mora biti še eno igro lovec.

Tepčki

Otroci sedijo v krogu in se žogajo z manjšo žogo. Žogo je treba metati čimbolj zvito, tako da je tisti, v katerega merimo, ne bo pričakoval. Gledamo npr. drugam ali pa drugam usmerimo roke. Tisti, ki žoge ne ujame, je iz igre izločen, vendar ne sme iz kroga. Vodja igre mu določi kazen, da mora delati kakšne smešne gibe – denimo, da mora odpirati in zapirati usta, da mora kazati jezik ali zmajevati z glavo, odpenjati iz zapenjati gumbje na jopici...

Iz: Kratkočasnik. Harlekin-Založba, Ljubljana 1991

Zajec, veverica in šoja se prepirajo, čigava je slika v zrcalu

Datum	Kraj	PRIREDTVJE	Prireditelj
Sobota 10. 4. 21.00	v Spodnjih Rutah pri Radišah	Velikonočna baklada – Zbirališče pri Poderšniku	
Nedelja, 11. 4. 20.00	pri Šoštarju v Globasnici	Velikonočni ples „Veseli Zasavci“ z Alenko Godnič	Globaški časopis
Ponedeljek, 12. 4. 15.00	v farnem domu v Selah	Komedija od zgubljenega sina Režija: Franci Končan	SPD „Planina“
Ponedeljek, 12. 4. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	Velikonočni ples igra Trio Pavlič, zapel bo tudi MoPZ „Valentin Polanšek“	
Sreda, 14. 4. 19.00	v domu v Tinjah	Jezikovni pogovori; vodi dr. France Vrbinc – prispevek 250 šil. Nadaljnji termini: 21. in 28. 4., 5. in 12. 5.	Dom v Tinjah
Sreda, 14. 4. 20.00	pri Joknu v Celovcu Badgasse 7	Izredni občni zbor Kulturnega društva Pri Joknu	KD „Pri Joknu“
Petek, 16. 4. 20.00	v Mladinskem domu v Celovcu, Mikschallee 4	Tartif Gostuje Mladinsko gledališče iz Ljubljane	SPZ
Petek, 16. 4. 20.00	v farni dvorani v Šmihelu	Kaj mi pomeni materinščina predava mag. Miha Vrbinc	KPD „Šmihel“
Petek, 16. 4. 19.30	v farnem domu v Selah	Naravno vrtnarjenje referentka dipl. inž. Tatjana Angerer	KIS in KPD „Planina“
Sobota, 17. 4. 20.00	pri Schwarzlinu v Pilberku	Koncert NEW TIMES BIG-BAND	Big-Band
od 19. do 23. 4.	Grad Porcia v Spittalu ob Dravi	Kulturni teden koroških Slovencev	Urad deželne vlade, kulturni urad Spittal
Četrtek, 29. 4.	v Sivi hiši na Dunaju	Komemoracija ob 50-letnici selskih žrtev	KSŠŠ/D
Četrtek, 22. 4. 20.30	v avli glavne šole v Dobri vasi	„Dežela ob Dravi“ sod.: MePZ „Srce“, MGV Eberndorf, Vok. skupina „Lipa“ iz Velikovca, Obirski ženski oktet	SPD „Srce“
Petek, 23. 4. 20.00	v Mladinskem domu Mikschallee 4	Plesni večer Ikarusa „Vsak z vsakim in obratno“ Odlomki iz Maričke in drugo	Ikarus, SPZ
Nedelja, 25. 4. 10.00	v Selah	Spominska proslava ob 50-letnici obglavljenja žrtev, polaganje vencev, nato kulturni spored v farni dvorani	KPD Planina, PD Sele, SPD Herman Velik, SPD Valentin Polanšek, SPD Zarja, SPD Borovlje

RAZSTAVE

CELOVEC

– Galerija Carinthia, Alter Platz 30 – Hans Staudacher – Nove slike in grafike (do 30. 4.)

Galerija 20, Bahnhofstr. 20 – Christa Jury „Gefühle in Farbe erfaßt“

BELJAK

– Atelier 2, Udinestr. 15 – Razstava Richarda Kapleniga;

ŠENTJAKOB

– Zadruga-Café – razstava slik Jakoba Wüsterja (do 24. 4.)

DUNAJ

– Klub KSŠŠ, Mondscheingasse 11 – Mara Schaffer – akvareli in risbe

TINJE

– Dom v Tinjah – Stane Jarm – Kipi in akvareli (do 11. 5.)

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKO ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 7. 4. Glasbena sredo

Večerna 21.05 – 22.00 Postne pesmi – misli o postnem času

Četrtek, 8. 4. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 9. 4. „Križev pot“

Sobota, 10. 4. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 11. 4.

6.30–7.00 Praznična (P. Zunder)

18.10–18.30 Praznična (P. Zunder)

Ponedeljek, 12. 4. Dežela ob Dravi – pred slov. kulturnimi dnevi
v Spittalu – delni posnetek koncerta z MePZ Porcia (ponovitev)

Torek, 13. 4. Partnerski magazin.

OBZORNIK

Srbija se pogreza v revščino

BEOGRAD. Trgovinska blokada t. im. Zvezne republike Jugoslavije resda ni ustavila vojne v Bosni in Hercegovini, v Srbiji pa je povzročila pravo revščino. Pred dnevi se je benzin spet podražil za 70 odstotkov, vendar ga na črpalkah ni dobiti. Ljudem ostajajo celo boni iz prejšnjega meseca. Na črnem trgu pa je obupno drag. Cene se gibljejo okrog tri marke za liter. Po pobegu bankirja Jezdimirja Vasiljivića, znanega Gazde Jezde, lastnika Jugoskandika, za katerega trdijo, da se trenutno nahaja v Izraelu, je skoraj povsem razpadel tudi bančni sistem. Ljudje čakajo v vrstah, da bi dvignili svoje prihranke, katerih usoda pa je povsem neznana.

Revščina gre že tako daleč, da mnoge beograjske gospodinje po večerih brskajo po kontejnerjih za odpadke. Precej živahno je okrog tržnic, kjer se preskrbujejo z odpadlo zelenjavo in drugimi poljskimi pridelki. Med beračami v Beogradu so tudi upokojene uradnice, učiteljice in celo zdravnice. Moški se teh nabiralnih akcij zaradi svojega tradicionalnega ponosa seveda ne udeležujejo.

Beograjska tiskarna in kovnica

denarja je najbolj delujoča tovarna v Srbiji. Tiska ogromne količine denarja, ki pa ga inflacija sproti razvrednoti. Ta je težko ugotovljiva, giblje se v tisočih procentih, mesečna pa naj bi bila okrog 400 odstotkov. Cene v trgovinah se dvignejo tudi po dvakrat dnevno. Beograd se prazni, številni meščani se selijo k svojim sorodnikom in znancem na podeželje, kjer je še vsaj za silo hrane.

Čeprav Miloševićev režim vztrajno trdi, da ni vpleten v vojno v Bosni in Hercegovini, pa nihče ne zanika, da matico ta vojna ogromno stane. Celotno iz uradnih virov se je zvedelo, da je iz Srbije v t. im. republike srbskih krajin v Bosni in na Hrvaškem oteklo že okrog 5 milijard dolarjev, strahotno drago pa je tudi vzdrževanje srbskega obstoja na Kosovu, menda celo med eno in dvema milijardama dolarjev.

Pri revščini seveda obstaja tudi meja. Oblast jo poskuša obvladovati z zelo strogim razdeljevanjem živil in najnujnejših življenjskih potrebščin. V ta namen so baje že pripravljeni raznorazni boni, s katerimi naj bi revščino porazdelili med najširši krog prebivalstva.

Stoltenberg zamenjal Cyrusa Vancea

NEW YORK. V svetovni organizaciji oz. v ameriških političnih krogih se je že dalj časa govorilo o odstopu oz. zamenjavi sopredsednika konference o Jugoslaviji, ameriškega diplomata Cyrusa Vancea. Prejšnji teden pa je generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali to mesto ponudil norveškemu zunanjemu ministru Thornvaldu Stoltenbergu. Novi sopredsednik ob britanskem diplomatu lordu Ownu pozna področje Jugoslavije, saj je bil nekdanji veleposlanik v Beogradu, v Združenih narodih pa je bil do leta 1990 visoki komisar za begunce.

76-letni Cyrus Vance je v procesu vojne na tleh nekdanje Jugoslavije opravil pomembno vlogo in se izkazal z jeklenimi živci, posebno še ob stalnih kršitvah sporazumov o premirju, lahko pa mu ni bilo tudi zaradi medle vloge ameriške administracije in neenotnosti pogledov na jugoslovansko krizo v zahodnem svetu in ruskega nasprotovanja v Varnostnem svetu ZN. Iz procesa reševanja krize odhaja tik po sprejetju resolucije št. 815, s katero je VS odobril vojaško zagotavljanje prepovedi poletov srbskih letal nad BiH.

Eno leto vojne v Bosni in Hercegovini

SARAJEVO. V ponedeljek je minilo leto dni odkar je bosansko-hercegovski predsednik Alija Izetbegović podpisal ukaz o mobilizaciji teritorialne obrambe. S tem se je tudi uradno začela doslej ena najbolj krutih vojn. Po letu dni je bilanca strašna: preko milijon in pol beguncev, nad 300.000 mrtvih, okrog 50.000 posiljenih žensk, pobitih in od

lakote umrlih nad 15.000 otrok, „etnično očiščena področja“ in ogromna materialna škoda. kljub temu pa vojni še ni videti konca. Srbi ne pristajajo na mirovni sporazum in so se celo, po besedah Živote Panića, povelnika t. im. jugoslovanske vojske, pripravljali spoprijeti v širšem vojaškem spopadu.

Ameriško-ruski vrh v Vancouvru

OTTAWA. V nedeljo zvečer se je v kanadskem mestu Vancouvru končalo srečanje med ameriškim predsednikom Clintonom in ruskim predsednikom Jelcinom. V pogovorih je šlo predvsem za izdatnejšo ameriško pomoč Rusiji. Clinton je Jelcinu obljubil 1,6 milijarde dolarjev, od tega pa bo Rusija porabila 700 milijonov za nakup ameriškega žita, ostalo pa za namenske investicije v drobno gospodarstvo in življensko pomem-

bne veje industrije. Jelcin je bil po srečanju zelo zadovoljen, kako pa bo reagiral ruski parlament, še ni znano. Tudi ameriški kongres bo moral še potrditi Clintonovo obljubo. Ob tem pa je Clinton tudi obljubil, da bo posredoval pri preostali šesterici najbolj razvitih držav za izdatnejšo pomoč Rusiji. Oba predsednika sta se pogovarjala tudi o vojni v Bosni in Hercegovini, vendar so v njunih stališčih ostale določene razlike.

Velikonočna skandinaviska križanka

				VELIKO SREČE PRI ŽREBU!	VAMPIR	HRAPAVOST	IZKRCAVANJE TOVORA	POŽELJENJE	PORTUGALSKO IME REKE TAJO	TOLAŽBA	DESNI PRITOK VISLE NA POLJSKEM	PUŠKINOV JUNAK (EVGENIJ)	HRVAŠKO M. IME, VJEKO	OTON ERŽEN		
				RAZPRŠEVANJE, RAZLET												
				ORGAN VIDA					VZDIH ANGLEŠKO SVETLO PIVO		PIVSKI VZKLIK RADO MURNIK					SKUPNOST SINDIKATOV SLOVENIJE
				VULKANSKI IZMEČEK						STOOKI VELIKAN V GRŠKI MITOLOGJI						
				PODOLGOVAT KROŽNIK						HITER ŽIVAHEN PLES	LEPOTNA ZMAGOVKA					
				VIKTOR PARMA		IME ŠAHISTE KUŠNIR	TITAN	KOPNO SREDI MORJA	KRATKA SUKNJA, KORETELJ				NAŠA OPERNA PEVKA (ONDINA)	NIZO-ZEMSKA		
GRŠKA MUZA LJUBEZ. PESNIŠTVA					NAJVIŠJA TURŠKA GORA	SIMON JENKO		VINKO OŠLAK CELJE		VESELO VELIKO NOČ!	ANTON ČEHOV PRODAJNO BLAGO					
ROMAN NABOKOVA						STARORIMSKI ZGODOVINAR				POZDRAV ST. RIMLJANOV KRAJ NA KOPRSKEM						
ŠTAJERSKI NAZIV ZA TELICO			ORANJE			OSTANKI GORENJA V DIMNIKU	STAREŠINA IVAN MINATTI						SLOVENSKI PISATELJ (FRAN)	RADO HRIBAR		
KARL ERBEN		GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC	STARORIMSKI DRŽAVNIK DRŽALO					DEL PISAL. NEGA STROJA								
GORSTVO NA ZAHODU ARAB. POLOTOKA				POVEZAVA ROK S TRUPOM LITIJ												
MIKLAVŽ						OBRED NA VEČER PRED PRAZNIKOM	SESTAVIL STUDIO LINIA				KAREL JANC			DARITEV V CERKVI		
OKREPITEV							BICIKLIST				VPIŠI: EAM POKRIVALO NARODNE NOŠE					
MIK, ŠARM			RISBA: EN	BOŽIDAR JAKAC	AVION	KRAJ PRI OPATIJU ŽLEZNA BULA			MADEŽ	THOMAS EDISON SLOKOST						
											EDO ŠORLI ODISEJEV OTOK					
									MAJHNA SOBA							
				KRAVJI MLADIČ					"ELEKTRIČNA" MORSKA RIBA					ČRNA PTICA PEVKA	POD	
				LATINSKO IME ZA JANEŽ					ANTON OCVRK RADLI			URADNI SPIS OSCAR ROBINSON				
				NEKDANJI PRODAJALEC LOJA						PTICA UJEDA						
				KOS POHIŠTVA							ZAČRTANA SMER BODOČE CESTE					

Nogomet

Srebrni točki za SAK

Tudi na 25. tekmi na tujem neporažen.

SAK je zadnjič izgubil prvenstveno tekmo na tujem pred skoraj dvema letoma (maja 91 proti Šentvidu 3:2)!

SAK je bil seveda tudi tokrat glavni favorit, vendar moštva so proti slovenskim nogometašem še posebej motivirana in Velikovčani so na tistem upali, da bodo prvi v tem prvenstvenem tekmovalcu premagali slovensko enajsterico. V prvem polčasu so imeli dve lepi priložnosti za zadetek, vendar je Adi Prescheren dobro branil in svoja vrata ohranil nedotaknjena.

V 25. minuti pa je slovenskim nogometašem uspel prvi zadetek: H. Gröss je mojstrsko podal žogo v sredino in Hober jo je z glavo poslal v gol. Nato tudi Sakovcem ni več uspelo prelisičiti dobrega vratarja Velikov-

Tonči Blajs

čanov. V 45. minuti se je dvoboj med Grössom in Vasilevičem končal z rdečim kartonom za Grössa, kajti že nekaj poprej mu je sodnik Kandolf za nepotreben prekršek pokazal rumenega.

V drugi polovici SAK tudi z desetim igralci ni prepustil vodilne vloge. Še močnejši je postal in ni prenehal z napadi. Gol

dneva in vsekakor odločilni pa je dal Tonči Blajs, ki je v kazenskem prostoru preigral nasprotnike in prodor uspešno zaključil z zanj prvim golom za SAK v tekoči sezoni. Tretji zadetek pa gre na račun „terminatorja“ M. Sadjaka, katerega niso mogli zaustaviti, njegovo podajo pa je poslal v gol Lipusch. S 3:0 je SAK odpravil Velikovec.

Po tekmi je Tonči Blajs dejal: „Zelo se veselim prvega zadetka za SAK, čeprav moram priznati, da sem imel tudi malo sreče. Spet smo gladko zmagali in izgleda, da ni moštva, ki nas bi zaustavilo. Naš cilj je tudi dokonca prvenstva ostati neporaženi, da pa bomo boljše pripravljeni na kvalifikacijske tekme, pa si bomo morali poiskati močnejše nasprotnike.“

Smučanje

Šentjanščani ob izteku smučarske sezone

Šentjanške smučarke in smučarji so tudi ob izteku smučarske sezone še zelo aktivni. Pretekli teden in preko vikenda so tekmovali kar na treh tekmah, in sicer v Nižji Avstriji, na Štajerskem in Koroškem.

V Hochkar -Göstlingu sta Silvana Oraže in Birgit Filipič v zelo močni konkurenci dosegli svoja največja uspeha v sezoni in tako osvojili najboljše točke. V skupni uvrstitvi sta dosegli 9. in 10. mesto.

Na cvetno nedeljo sta na tekmi v Seebergu na Štajerskem v mladinski skupini Birgit Filipič in

Marion Maloveršnik osvojili 1. in 2. mesto, Tatjana Zablatnikova pa je bila v skupini šolarke II četrta.

Na avstrijskem finalu FIS je med 140 tekmovalci nastopil tudi najboljši šentjanški smučar Danijel Uznik. Potekalo je v Ellmanu in v Zell am Tillerlertal. Na startu so bili vsi najboljši avstrijski smučarji.

Danijel je drugi dan tekmovalja opravil doslej svojo najboljšo vožnjo v superveslalomu in hkrati dosegel najboljšo uvrstitev za FIS točke. V svoji skupini je bil tretji. Lep uspeh za njegov 16. rojstni dan!

Drugi dan so morali v Zillertalu tekmo zaradi megle in snega preložiti, a tudi proga v nedeljo ni zdržala več kot do tekmovalcev tretje jakostne skupine. Zmagal je Kröll, tretji je bil Korošec Mayer, mlajši tekmovalci pa se zaradi lukenj na progi niso mogli posebno izkazati. Danijel je bil sicer v drugem teku drugi v svoji skupini, vendar si FIS točk ni mogel izboljšati.

Danijela ob koncu tega tedna čaka še tekma v močni konkurenci na Mokrinjah, potem pa se bo, kot drugi, tudi on nekoliko oddahnil.

SMUČARSKI SKAKALCI

Zahomski najmlajši s trenerjem Francem Wiegelejem

Podobe iz Zahomca

Franci Wiegele

Florian Riefenthaler

Thomas Kuglitsch

Vrhunski derbi v 1. razredu D

V derbiju prvega razreda D sta se pomerili moštvi iz Rude in Dobrole vasi. Z enakim številom točk in le zaradi boljše razlike v golih je bila Dobrola vas na prvem, Ruda pa na drugem mestu. Po zadnji tekmi pa se situacija na lestvici ni spremenila. Tekma se je namreč končala neodločeno 2:2.

Tekma je bila zanimiva in borbena, pričakovano trda in z mnogimi

prekrški. Ruda je kaj kmalu vodila z 2:0. Dejanjsko Dobrolčani niso bili sposobni premagati domačega vratarja, z napadi pa niso prenehali. V drugem polčasu je igrala le še Dobrola vas. Vrstile so se številne akcije. Ko je Veliku uspelo izkoristiti prisojeno enajstmetrovko in zmanjšati rezultat na 2:1, so Dobrolčani še enkrat navalili na vrata domačinov in v zadnji minuti jim je le uspel odloči-

len gol, ki jim je zagotovil vsaj eno točko.

Do konca prvenstva je sicer še dolga pot, vendar so se Dobrolčani v praznovanju že sedaj izkazali kot pravi mojstri. Poveselili so se pri svojem klubskem kolegu v Velikovcu

Ostali rezultati:
ASK – Železna kapla 0:0
Žitara vas – Bilčovs 1:1
Labod – Sele 0:1
Šmihel – Galicija 1:2
Grebini – Globasnica 1:1

ŠAHOVSKE VESTI

Samo še teoretična možnost za SŠZ Celovec

Prva šahovska ekipa Slovenske športne zveze/Carimpex je v 10. kolu koroškega prvenstva v spodnji ligi zahod samo

remizirala z ekipo iz Nußdorf-Debant in ima samo še majhne (teoretične) možnosti za uvrstitev med prvih pet ekip, kar bi hkrati pomenilo vstop v reformirano spodnjo ligo. Dvoboj, ki je trajal skoraj šest ur, se je končal z rezultatom 4:4, za SŠZ pa so zmagali „legionar“ Silvij Kovač, Arnold Hattenberger in mladinska igralca Dunaja Lukan, remizirala pa sta Gorazd Živkovič in Rupert Reichmann.

Jozi Amrusch je povsem dobljeno paartijo z neverjetno smolo (zamenjal je kralja s kraljico) izgubil, Alojz Gallob je prav tako v boljši poziciji napravil odločilno napako. Na lestvici vodi pred zadnjim kolom (24. aprila) Raiffeisen Beljak s 58,5 točkami pred Šmohorjem (55,5), Spittalom

(50,0), Bad Bleibergom (47,0), Nußdorf-Debantom (45,0), Kötschach-Mauthnom (44,0) in SŠZ Celovec z 42,5 točkami.

Zadnjo tekmo igrajo slovenski šahisti proti Obervellachu, toda tudi zmaga z 8:0 jim ne bi zagotovila vstop v novo spodnjo ligo, če Nußdorf-Debant, Kötschach-Mauthen in Bad Leiberger naredijo več kot šest točk.

Lepo zmago so dosegli šahisti iz Železne Kaple v spodnji ligi vzhod. Ekipa z Dušanom Jokovičem na prvi deski in močnima mladinskima igralcema Haraldom in Hans-Christianom Woltejem je prepričljivo premagalo prvo moštvo Magistrata Celovca s 6:2. Zmagali so Jokovič, Johann Wolte, W. Moser, Jammer in Hanschou, brata Harald in Hans-Christian Wolte pa sta na drugi in tretji deski remizirala. SSK „Obir“ se je s to zmago uvrstil v sredino lestvice.

Vabilo na jubilejni 10. šahovski turnir v Velinji vasi

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ in šahovski krožek Slovenske športne zveze vabita šahiste na jubilejni 10. šahovski turnir, ki bo po tradiciji na velikonočni ponedeljek, 12. aprila, s pričetkom ob 10.15 uri pri Knabrlnu v Velinji vasi. Prijave pred začetkom turnirja, prispevek za odrasle 50, za mladince 30 šilingov. Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefax 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefax 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefax 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefax 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefax 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

POSJOJILNICA ŽELEZA-BANK

**VAŠ
PARTNER
ZA VSA
DENARNA
VPRAŠANJA**

**SODOBNE
STORITVE
&
SLOVENSKO
EVROPSKI
STANDARDI**

*Želimo
vam
blagoslovljene
velikonočne
praznike*

POSJOJILNICE-BANK

*Bilčova-Hodiše-Škofiče, Borovlje, Celovec,
Pliberk, Podjuna, Šentjakob v Rožu,
Zila, Železna Kapla (s poslovalnicami)*

ZADRUGA-MARKETI Brnca, Šentjakob v Rožu,

Kotmara vas, Škofiče, Pliberk,

Železna Kapla (s poslovalnicami)

**NAKUP
V DOMAČI
BLAGOVNI
TRGOVINI
Z VELIKO
IZBIRO
RAZNOVRSTNEGA
BLAGA
PO UGODNIH
CENAH**

**to je užitek,
zato**

ZADRUGA-MARKET

ZAHVALJUJEMO SE ZA VAŠE ZAUPANJE